

Závěrečné pozorování:

Duchovní spoluprožívání běhu roku jako „počátek kosmického kultu přiměřeného lidstvu přítomnosti“

Sergej O. Prokofjev

Když přehlízíme množství kristologických bádání Rudolfa Steinera, nacházíme dva druhy poukazů, jak může být možno setkat se s Kristovou bytostí v osobním prožívání.

Jaksi klasickou formulaci jednoho druhu nacházíme v předposlední kapitole „Tajné vědy v obryse“ (1909), kde se hovoří při pozorování sedmičlenné, křesťansko-rosikruciánské cesty zasvěcení o setkání s Kristem na čtvrtém stupni, na stupni *intuice*, která teprve umožňuje další tři stupně. Takového setkání se dnes může dosáhnout jen na přísné cestě duchovního žákovství a tím cestě zasvěcení, to znamená, když duchovní žák je s to vědomě vystoupit do vyšších světů a prožívat v nich Kristovu bytost v jejím makrokosmickém aspektu jako kosmického Loga, který se vyjevuje jenom v „pravém já“ člověka.

Druhý druh setkání, o němž Rudolf Steiner hovoří po prvé v lednu 1910, nastává v *imaginaci*, při zření Kristovy bytosti jako éterického Krista. Toto setkání, které Rudolf Steiner často srovnává s oním, které měl Pavel před Damaškem, bude přístupné, v protikladu k dříve zmíněnému, počínaje naší dobou během příštích 2500 - 3000 let více a více lidem, kteří moderní cestou duchovního žákovství v užším smyslu *nejdou*. Na možnost tohoto druhého, jaksi „přirozeným způsobem“ vystupujícího nového prožívání Krista poukazuje Rudolf Steiner v malém spisu „Duchovní vedení člověka a lidstva“ (1911) takto: „Když se stal Pavel před Damaškem jasnovidným, mohl poznat, že do ducha Země přešlo to, co dříve bylo v kosmu. O tom se bude moci přesvědčit každý, kdo může svou duši přivést k tomu, aby událost před Damaškem prožila. Ve 20. století vystoupí první lidé, kteří prožijí Kristovu událost jako Pavel duchovním způsobem. Zatímco až do této doby mohli tuto událost prožít jenom ti lidé, kteří si osvojili esoterickým školením jasnovidné síly, budou v budoucnu moci na základě přirozeného vývoje lidstva pokročilé duševní síly zřít Krista v duchovní sféře Země.“

Tak byly v naší době otevřeny dva prameny poznání Krista: ve sféře intuice a ve sféře imaginace, to znamená v oněch dvou sférách, které odpovídají na jedné straně nejbližšímu světu elementárnímu, hraničícímu se Zemí, a na druhé straně světu nejvyšší kosmické duchovnosti, která je *nad* hierarchiemi a která má svůj odlesk v „pravém já“ člověka. Tyto dvě možnosti setkat se s Kristem v duchovních světech jsou následky centrálního mystéria zemského vývoje, mystéria Golgoty, a opakování tohoto mystéria dnes v nadsmyslovém okolí Země jako předpokladu pro nové zjevení Krista.

„A aj, já jsem ve vašem středu po všechny dny až do konce zemské doby“ -, tato slova zmrtvýchstalého Krista od dob událostí v Palestině jsou - a budou jimi až do konce zemského vývoje -, svědky toho, že se Kristus sjednotil se Zemí, že se stal novým „Duchem Země“; hovoří současně o tom, že se sjednotil s celým lidstvem na ní a s každým jednotlivým člověkem. A tak si odpovídají tyto dva procesy - proces spojení Kristovy bytosti se Zemí a proces jeho spojení s každým jednotlivým člověkem - hlubokým způsobem. Popis toho, jak si odpovídají tyto dva procesy, které *mají společný zdroj v mystériu Golgoty*, nacházíme v často citované přednášce o „éterizaci krve“: „Tak jako se v krajině lidského srdce děje ustavičná proměna krve v éterickou substanci, tak se děje podobný děj v makrokosmu. Pochopíme to, když obrátíme svůj zrak na mystérium Golgoty a na onen okamžik, v němž krev Krista-Ježíše vytékala z ran... Co se stalo s touto krví v dalších dobách? - Nic jiného, než co se jinak děje v srdci člověka. Tato krev prodělala během zemské evoluce éterizační proces. A jako naše krev proudí jakožto éter ze srdce vzhůru, tak žije od mystéria Golgoty éterizovaná krev Krista-Ježíše v zemském éteru. Éterické tělo Země je proniknuto tím, co se stalo z krve, která vytékala na Golgotě ... Tím, že je v éterickém těle Země éterická krev Ježíše z Nazaretu, proudí spolu s éterizovanou lidskou krví zdola nahoru od srdce k mozku to, čím je éterická krev tohoto Ježíše z Nazaretu, takže ... v člověku ... se setkává vlastní lidský proud krve a proud krve Krista-Ježíše.“

Tak dokonale duchovně odpovídá ono dění, v němž krev Krista- Ježíše stékala k Zemi jako étericko-fyzické znamení, že se s ní sjednotil, odpovídá procesu, jímž působí tato éterizovaná krev v lidském srdci, odkud proudí zdola nahoru k hlavě společně s éterizovanou krví člověka samého. Navíc ještě, v duchovním smyslu se nemůže to jedno éterické mystérium oddělit od druhého, vždyť přece poznáváme podle jejich vnitřní souvislosti reálnou přítomnost Kristovy bytosti v zemském bytí. To ale

znamená, že nemůžeme správně pochopit působení Krista v lidské bytosti, aniž poznáváme jeho působení v zemském organismu a naopak.

Cesta takového poznání, které vede od působení éterizované krve Kristovy v éterické sféře Země jakož i od jeho *otisku* /Abbild/ v ročním koloběhu k tomu, že lze vnímat toto působení v nitru lidské bytosti, v onom éterickém proudu, který proudí od srdce k hlavě, tato cesta je dána v „Duševním kalendáři“ Rudolfa Steinera. Neboť duševně-duchovní procesy v něm popsané a možnost je spoluprožívat neexistovaly před mystériem Golgoty, jelikož krev Kristova ještě nepronikla éterický organismus Země a lidské srdce.5a) Proto je meditatívni práce s „Duševním kalendářem“, ač v něm jméno Kristovo není nikde vysloveno, zvláště účinným prostředkem v naší době, aby se dosáhlo osobního prožívání mystéria éterického Krista, na což Rudolf Steiner sám často poukazoval.

Podobně jako cesta lidské duše ke Kristu spočívá v sedmičlenném zasvěcení, tak je *sedm* základních křesťanských svátků, které jsou výrazem vnitřní podstaty ročního koloběhu, ve skutečnosti *sedm stupňů „zasvěcení“ Země samé*, které začalo na přelomu věků a které jí má vést k tomu, aby se stala novým Sluncem. Tak se pro nás spojuje v nehlubším smyslu jedno s druhým: Jde-li člověk po moderní cestě zasvěcení, nalézá duchovní slunce v sobě. Nachází Krista ve svém já a uskutečňuje vznešená slova nových mystérií: „Ne já, ale Kristus ve mně“ - on sám se stává sluncem. Podobně se ale blíží svému cíli také Země, probíhající jako živoucí bytost vždy znovu ve dvanáctém rytmu sedm stupňů křesťanských svátků. Tímto cílem je stát se jednou až do své fyzicky viditelné podstaty výrazem svého nového Slunečního ducha. Tuto myšlenku lze vyjádřit také takto: Mystériem Golgoty přijímá Země Krista jako nového ducha do svého já a dosahuje tím možnosti jít ve *dvanáctosti* roku po *sedmičlenné* cestě zasvěcení, která se vyjadřuje v sedmi svátcích roku. A člověk, který díky mystériu Golgoty může do sebe přijmout Kristovo Já, může jít po nové sedmičlenné cestě zasvěcení, kterou poprvé zveřejnil Rudolf Steiner v „Tajné vědě v obryse“, aby takový člověk nakonec prožil vědomé setkání s Kristem, jenž se pak projevuje jako vnitřní duševní slunce, obklopené dvanáctou tváří lidského já obepínajícího svět. A dále: Mají-li lidé, počínaje naší dobou, možnost dosáhnout jaksi přirozeným způsobem nového prožívání Krista v éteričnu tím, že *u sobě spojí* ony dva proudy od srdce k hlavě - proud éterizované krve Kristovy s vlastní éterizovanou krví -, tak musíme také odpovídající proces najít v makrokosmu, v životě Země samé. Na tento proces jsme ale již výše poukázali, když jsme řekli: Dnes se *spojují* v éterické sféře Země síly Kristovy, které se účastní ročního koloběhu, dokonale novým způsobem s působením tří duchovních bytostí, které přinášejí lidem světlo, život a lásku zjevení Kristových v éteričnu a razí mu cestu, po níž se dnes lidem blíží v nové formě. A tak shledáváme, že se v rytmu roku zrcadlí obě cesty ke Kristu, které jsou přístupné lidem přítomnosti, čímž se roční koloběh stává pravým praobrazem a cílem našeho nejnuitnějšího usilování.

Navíc ještě: Věnujeme-li se s veškerým cítěním a porozuměním, jehož jsme schopni, spoluprožívání ročního koloběhu v tom smyslu, jak to bylo v této knize podáno, potom uvidíme, že takovýmto ponořením je možno učinit první kroky *k životu s během světa*. Slovy Rudolfa Steinera: „Spolužití s během světa) se stává [člověku] kultem a vzniká kosmický kult, v němž člověk může stát v každém okamžiku svého života. Každý zemský kult je symbolickým otiskem tohoto kosmického kultu. Tento kosmický kult je něčím vyšším vůči každému kultu zemskému.“

A jestliže přinesl Kristus lidstvu původním mystériem Golgoty síly k budoucímu zduchovnění celého fyzického bytí tím, že vnesl do prostorového principu dvanáctosti časový princip sedmerosti, tak položil svou druhou nadsmyslovou Golgotou, přinášeje časovému principu sedmerosti (éterickému tělu) princip dvanáctosti duchovního prostoru, položil v lidstvu základy nového imaginativního zřízení, základy pro jeho vědomé vrůstání do vyšších světů.

V tomto smyslu se stává ponoření do duchovní podstaty ročního koloběhu začátkem pravého kultu, jak odpovídá lidem přítomnosti. Neboť rytmické prožívání zákonitosti prostoru a času, zákonitosti dvanácti a sedmi průběhem roku, které konečnou mají svůj pravzor ve vztahu a společném působení stálic a planet, vede - na podkladě pravého duchovního poznání člověka a kosmu - postupně k zesílení lidského chtění a cítění, takže jsou schopny dát se na cestu *imitatio Christi*. A tato cesta, která není ničím jiným než cestou obětní služby ve velkém chrámu kosmu, v božském chrámu ročního koloběhu, ta se stává počátkem pravého *světově-lidského kultu*: Ale vůdci k jeho uskutečnění nám budou ty duchovní bytosti, které přinášejí k obětnímu oltáři lidstva světlo, život a lásku éterického Krista. Potom se stanou skutečností ona slova, jimiž Rudolf Steiner ukončil svou poslední přednášku v prvním Goetheanu10) v předvečer ohnivě smrti této stavby. Přednáška byla věnována pozorování duchovních vztahů mezi během roku a lidskou bytostí jakož i zrození nového kosmického rituálu z poznání těchto vztahů, kultu, v němž je obsaženo celé zaslíbení naší Země.

Rudolf Steiner v této přednášce praví: „Takto věleněn může se člověk prožívat chtěje a cítě. Oddán kosmické vládě světového bytí jej obklopujícího, kosmického bytí, může prožívat to, co je vykonáváno skrze něho ve velkém chrámu kosmu jako transsubstanciace, když stojí uvnitř jako obětující čistě duchovním způsobem. - Co by jinak bylo jen abstraktním poznáním, stává se cítícím a chtějícím vztahem ke světu. Svět se stává chrámem, svět se stává domem Božím. *Poznávající člověk*, když se

vzchopuje v *cítění* a ve *chtění*, stává se *bytosť obětující*. Základní poměr člověka ke světu stoupá od poznání ke *světovému kultu*, ke *kosmickému kultu*. Že vše to, co je naším poměrem ke světu, se nejprve poznává v člověku jako kosmický kult, *to je první začátek toho, co se musí stát, má-li anthroposofie uskutečnit své poslání ve světě.* "

Tento „kosmický obřad posvěcení“, tento nový světově-lidský kult existuje skryt podle svých podstatných elementů již ve správně pochopeném a vnitřně spoluprožívaném běhu roku. Cílem této knihy je podpořit takovéto prožívání běhu roku a tím přispět k založení nového kultu.